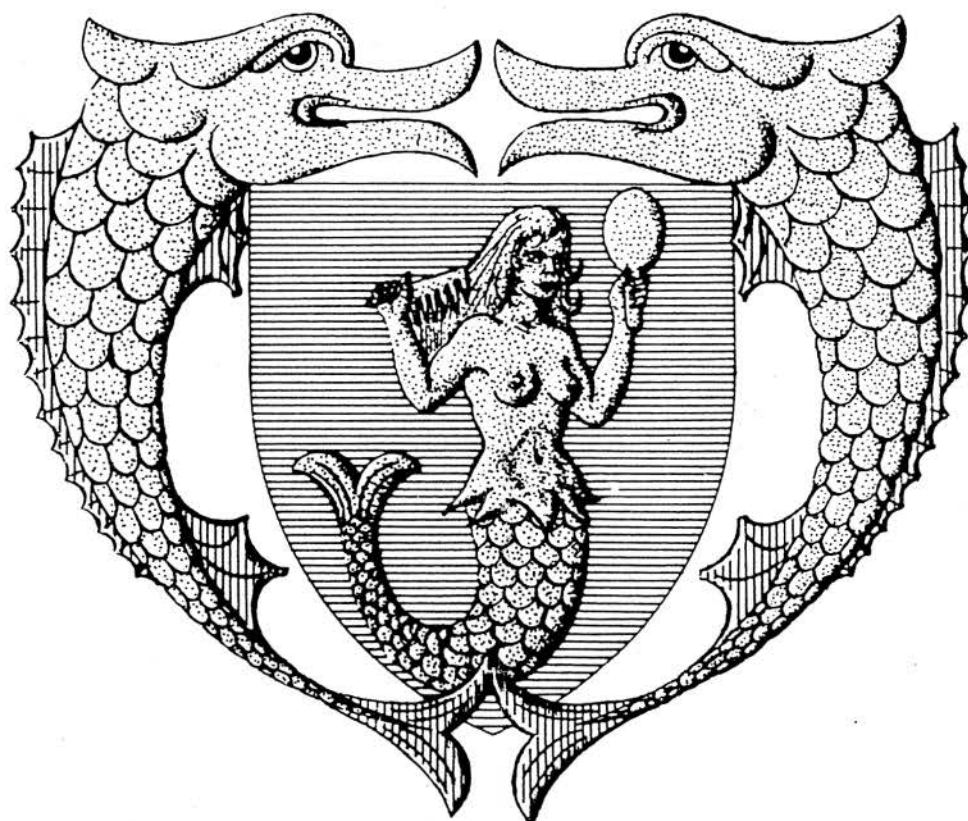


't Meerminneke



(van) Meirhaeghe's Familiekontaktblad

Meerminners,

De winter die vervroegde lente was, is voorbij. Als de lente nu maar geen late winter wordt. Welke gebeurtenissen van het voorbije kwartaal zijn in de zeef van mijn geheugen achtergebleven? De vliegtuigen die als dode vliegen uit de lucht vielen? Boring!! Treinen die het spoor bijster waren. Ayatollah Khomeini die een losprijs zet op het hoofd van Salman Rushdie, de auteur van de "Satanische Verzen". De brandstapels van boeken laaiden weer op. Daar konden onze voorouders -zij die leefden in de tijd toen de bijbel zelf een voor de gewone man verboden boek was- van meepraten. Maar we hoeven echt niet in onze stamboom te klimmen om ons in de Middeleeuwen te weten. Die waren en zijn iedere avond rechtstreeks op de buis. Heel deze affaire maakte me, ondanks alle afgrijzen, toch nog een beetje blij ook. Blij omdat ik als bibliofiel en minnaar van het woord mocht konstateren dat in deze tijd van "beeldcultuur", het "geschreven woord" nog altijd een geweldige (gewelddadige?) impact blijkt te hebben. Nog op de buis : de ontvoering van Paul Vanden Boeynants. Te horen aan de talloze moppen die over deze "Belg par excellence" de ronde deden, waren er weinig Belgen die het drama ernstig namen. Ook heb ik geleerd dat VDB, die toch gekend is van zijn worstenfabriek, zelf vegetariër is... Geen reclame voor zijn eigen winkel, zou ik zo zeggen. Keizer Hirohito die na een maandenlange doodstrijd en een wekenlange overtocht, eindelijk in het Land van de Dalende Zon is aangekomen. Ik twijfel eraan of deze Zoon van God daar met open armen ontvangen werd door hen die hij 45 jaar eerder de dood injoeg... Nog op de buis : een nieuwe buis. VTM met al direkt een voetbal- en wieleroorlog en dat allemaal in naam van de "Vrije Nieuwsgaring". Vrijecentengaring, wordt bedoeld. Toch "chapeau" voor hun filmaanbod. Hoewel... Toen ik me onlangs met de aangrijpende film "Apocalypse Now!" liet meevoeren naar het inferno van de Vietnamese en Cambodjaanse oorlog, werd mij, halfweg de vertoning een reeks reclamespots voor kattevoer, hondebrokken en borrelhapjes in de maag gesplitst. Zo'n volslagen gebrek aan respect voor de film als kunstwerk én voor de kijker, dat kan zelfs onze Nederlandse broeders -toch berucht om hun koopmansgeest- niet verweten worden. Vlaanderen Leef! De commerce in ieder geval.

Niet op de buis : dit Meerminneke. De Hr. Verhoye uit Nazareth schreef ons een brief met veel lof over ons familietijdschrift. Toch, zegt hij, was ik ontgoocheld omdat het laatste nummer geen "historische" bijdrage bevatte. Het doet ons plezier te weten dat ook de geschiedkundige of genealogische artikels met interesse gelezen worden. We stellen hem, en hopelijks ook vele andere lezers, tevreden met een bijdrage over Olivier Van Meerhaeghe, van wie de Hr. Verhoye trouwens een verre nakomeling is.

Vervolgens zijn we "in 't spiegeltje" te gast bij Andrea Meirhaeghe uit Kanegem, die in de loop der jaren een imposante verzameling "rouwzantjes" heeft bijeen gespaard. Dat er bij deze hobby veel meer komt kijken dan alleen maar het kollektioneren zelf, merkt u wel.

Tenslotte heeft Hilde De Steur het over "Namen Noemen". Een kursiefje waarin ondergetekenden enkele rake steken onder water krijgen. Waarop wij haar op haar beurt een serieuze veeg uit de vispan geven.

Voilà. Nu starten we onze stencilmolen. En maar hopen dat we zonder kleer- en papierscheuren tot in uw brievenbus geraken.

De groeten van : uw stambewaarders.

Herman Meirhaeghe
A. Latourstraat 31
9218 Ledeberg-Gent

Jan Meirhaeghe
Europastraat 15
8770 Ingelmunster

Olivier "Twist" van Huise

In ons familieblad hebben we al vaak de naam vermeld van Olivier Van Meerhaeghe, de stamvader van de "tak-Huise". De hoogste tijd, dachten we, om u eens nader kennis te laten maken met deze man van wie meer dan de helft van onze lezers afstamt.

Olivier werd in de oude bakermat Wortegem geboren onstreeks 1570 als zoon van Willem Van Meerhaeghe en Lowijse Vander Brugghen. Zijn vader Willem erfde in 1562 "de hofstede daer zijn vadre Jan plachte te woenene". Deze hoeve was gelegen op het gehucht Cauborre. Volgens de cohieren van de 20^o-penning bezat Oliviers vader onstreeks 1572 te Wortegem "een hofstede 75 roen lants groot met woenhuus, schuere, poest (stal) ende ovenbuer, 10 honderd lands beweet (weide) beneden de stede, 9 honderd lands beweet bachten de schuere, 11 honderd lands saylans (zaailand) boven de stede en 7 honderd lands up cauborre de cautere". Alles samen dus een landbouwbedrijfje met 3,5 hectare land, waarmee we hem tussen de middenmoters kunnen situeren. In 1578 koopt hij voor de som van 27 ponden groot van Jan De Mettere 10,5 honderd lands gelegen met de westzijde "ant aude heckstraete". In 1576 was Willem te Wortegem "tiendeman" of hoofdman van een peloton van tien weerbare mannen die tijdens deze woelige "Spaanse" jaren een soort burgerwacht vormden.

Olivier was nauwelijks elf jaar oud toen zijn vader Willem in 1581 te Wortegem overleed. Op dat ogenblik leeft zijn broertje "Hanskin" nog, dat echter kort daarna ook overlijdt. Zo werd Olivier dus de enige erfgenaam van het ouderlijk erfgoed. Het verbaast ons dan ook dat hij naderhand de hoeve niet in bezit neemt. Onstreeks 't jaar 1600 verlaat hij Wortegem en vestigt zich te Huise, het geboortedorp van zijn echtgenote Jacoba Cnudde.

Te huise worden hun 9 kinderen geboren, waarvan er vier als kind overlijden :

- | | |
|--|---|
| 1. Adriaen, geboren op 1 april 1602 | huwt 1 ^o x Judoca Rogge
huwt 2 ^o x Catharina Devrieze |
| 2. Willem, geboren op 13 mei 1603 | huwt Maria Devrieze |
| 3. Frans, geboren op 8 april 1604 | als kind overleden |
| 4. Frans, geboren op 20 april 1609 | huwt Arnolda Degroote |
| 5. Joozijne, geboren op 8 september 1611 | als kind overleden |
| 6. Jan, geboren op 19 september 1613 | huwt 1 ^o x Petronilla Degroote
huwt 2 ^o x Georgia De Coninck |

- | | |
|--|------------------------|
| 7. Lowijse, geboren op 13 januari 1616 | huwt Hendrik De Groote |
| 8. Jacob, geboren op 14 juli 1618 | als kind overleden |
| 9. Maria, geboren op 10 juli 1619 | als kind overleden |

Van deze kinderen zullen alleen Frans en Jan Van Meirhaeghe het geslacht voortzetten.

Op 26 juni 1608 zien we Olivier Van Meerhaeghe voor de Schepenen van de stad Oudenaarde verschijnen om er met Jacob Vande Woestijne een geschil bij te leggen. Beide mannen verklaren "veraccordeert te sijne met elckanderen ter causen vande differentie (omwille van het geschil) twelck apparct was tusschen hemlieden te rijzen". Wat was de "differentie" die tussen hen gerezen was en waarover ze tenslotte "veraccordeert" waren? Welnu. Drieëntwintig jaar eerder -jawel!-, namelijk op 2 maart 1585, was Jacob Vande Woestijne in het bezit gekomen van "den pachtgoede ligghende binnen de prochie van Crushautem, toebehoort hebbende Cathelijne Vanden Hecke wedewe van Adriaen Vander Brugghen, groot ontrent helff (elf) bunderen ende xlij (42) roeden". Het pachtgoed te Kruishoutem waarvan sprake had ooit toebehoord aan Adriaen Vander Brugghen en Cathelijne Vanden Hecke, de ouders van Lowijse Vander Brugghen en dus de grootouders van Olivier Van Meerhaeghe langs moederszijde. Bij de erfverdeling in 1585 moet de onenigheid ontstaan zijn en al die tijd -bijna een kwarteeuw lang- had Olivier de rechtmatigheid van de verdeling aan-gevochten. We begrijpen Olivier best, want een pachtgoed van 15 hectaren geeft men niet zomaar uit handen. Maar ja, ook toen al kostten advocaten handenvol geld en ten langen laatste wordt het gerechtelijk duel dan ook gestaakt en ziet Olivier de droom om "hereboer" te worden aan zich voorbijvliegen. Olivier belooft voor de schepenbank "Jacob te laeten ghebruycken tvoornoemde goet, zonder hem daerinne eenich molest (kwaad) te willen doene in wat manieren". Hij verklaart verder dat hij niet langer "bij pretext van millit-heyte" (in vijandelijkheid) zal leven met Jacob Vande Woestijne, omdat deze laatste "in gratuitheyte ende schoonheyte" (vrijwillige geste) aan elk van de twee kinderen van Olivier (Adriaen en Willem) de som van 5 pond groot heeft gegeven. Daarmee was de zaak geklas-seerd. Daarmee greep Olivier meteen ook naast de unieke kans om zich een stevige maatschappelijke positie te veroveren. Heel zijn lange leven zal hij een bescheiden landman blijven.. Hoe het Olivier en de zijnen tijdens de eerste decennia van de 17de eeuw is vergaan weten we niet precies. Maar een archiefstuk van een halve eeuw

later laat ons wel toe enkele konkluzies te trekken omtrent zijn sociale positie. Olivier Van Meerhaeghe overleed te Huise in januari 1653. Hij was meer dan tachtig jaar oud. Een maand later, op 28 februari 1653, wordt de boedelbeschrijving van het sterfhuis opgemaakt. We citeren enkele passages :

- Van Olivier Van Meerhaeghe, overleden in Huijsse in januari 1653, staet van goede overbrocht bij Jacquelijne Cnudde als hauderigghe.
- Patrimoine noch matrimoine en is hier gheene bevonden.
Er vallen hier geen goederen te verdelen die Olivier van vaders- of moederszijde zou geërfd hebben.
- Conqueste goederen. Bezittingen tijdens zijn huwelijk verworven :
 - . Twee vierendeelen en 50 roeden in Huijsse te Losere ende aldaer belast met 7 schellingen tsjaers aen Jooris Vanden Hende, oolick landt met een cleen huseken daerop staende, geprezen boven tvoornoemde last : 200 pond parisis.
 - . Ander baeten van huijsijnghen ende boomen : dat is thuijseken ende een schuerken daer den overledenen ghestorfven is, staende opden pacht vanden Heere van Huijsse, ghepresen : 150 pond pars.
 - . Item wat fruijtboomen daerop staende : 20 pond pars.

Olivier bezat dus aan onroerende goederen een "cleen huseken" met 0,8 hectare "oolick landt", dwz. grond van een minderwaardige kwaliteit, plus nog een "huijseken en een schuerken" dat hijzelf bewoond had. Samen met de fruitbomen wordt de waarde van deze twee huizen geschat op 370 pond.

- Ander baete van inbrijnghen van huijwelijcke giften. De inbreng van de huwelijkschat die hij aan zijn kinderen had meegegeven.
 - . eerst Willem Van Meerhaeghe, commende ten huijwelek met Maijken De Vrieze, heeft ghehad tot : 408 pond, 6 schellingen.
 - . item Franchois Van Meerhaeghe, commende ten huijwelek met Arijntken sGrooten, heeft ghehad tot : 396 pond, 16 schellingen.
 - . item Adriaen Van Meerhaeghe heeft ghehad ten huijwelek met Joosijntken Roghs (Rogge) tot : 436 pond, 16 schellingen.
 - . item Heyndrick De Groote, commende ten huijwelick met Loyseken Meerhaeghe, heeft ghehad : 480 pond.
 - . Jan Van Meerhaeghe, commende ten huijwelick met Pierijntken De Groote, heeft ghehad : 396 pond.

Olivier heeft dus indertijd -tijdens de dertiger jaren- aan zijn vijf kinderen ter gelegenheid van hun huwelijk, voor een totale som van 2118 ponden uitgedeeld. Elk kind kreeg dus gemiddeld een bruidschat van 423 ponden. Dit is telkens 50 pond meer dan de totale geschatte waarde van de hiervoor genoemde onroerende goederen.

- Commeren van staende last. Schulden van het sterfhuis.
 - . schuldich aenden armen van Huijsse : 6 pond tsjaers.

- ; somme vande funeralien (begrafenisonkosten) : 35 pond.
- . somme vande gereede baete (kontanten) : 283 pond.
- . ghemeene vliegghende commeren (schulden) : 626 pond.

We zien dat de "baeten" (283 pond kontant + 370 pond geschatte waarde van de onroerende goederen = 653 pond) niet opwegen tegenover de "lasten" (626 pond onkosten + 6 pond à Armen + 35 pond rouwkosten = 667 pond). De erfgenamen van Olivier worden dan ook, op hun verzoek, "onverlet ghestelt intert (intrede) te doene ofte renunchieren (renoncer, verzaken) ter purgierynghe (zuivering van de schulden)". Er rest dus een negatief saldo en de kinderen en erfgenamen van Olivier verzaken dan ook aan de erfenis.

In de figuur van Olivier Van Meerhaeghe voltrekt zich de neergang. Behoorden zijn overgrootvader en grootvader nog tot het selecte kransje der Wortegemse dorpsnotabelen, dan was Oliviers vader al tot halfweg de maatschappelijke ladder afgezakt. Olivier zelf heeft zich een leven lang aan de onderste sporten moeten vastklampen. Zijn kinderen konden weer van voorafaan beginnen. En dat deden ze ook. Het zou echter nog vier, vijf generaties duren alvorens een Van Meerhaeghe het burgemeesterschap van Mullem veroverde. En liet Olivier geen fortuin achter, hij had wel een bijbels nageslacht. Tussen 1600 en 1800 werden meer dan tweehonderd nakomelingen geboren die de naam Van Meerhaeghe droegen. Te Huise alleen al zagen tijdens de 17de en de 18de eeuw zo'n 160 Van Meerhaeghes het levenslicht. Dit betekent dat er te Huise om de maand zes naamgenoten boven de doopvont werden gehouden! Kunt u zich voorstellen, beste lezer, dat in uw dorp, uw gemeente, of zelfs in uw stad, om de maand "zes" Van Meerhaeghskens zouden geboren worden?! Het ligt dan ook voor de hand dat de meerderheid van de vandaag nog levende "Meerhaeghes" tot het nageslacht van Olivier behoort. Voor een aantal van hen -de afstammelingen van Jan-Baptiste Van Meirhaeghe en Maria-Euphrasie Lambertijn- is het op 1 mei eerstkomend verzamelen geblazen op het familiefeest te Kruishoutem. Kruishoutem, zegt u? Daar moet dat fameuze pachtgoed nog altijd liggen waar stamvader Olivier vierhonderd jaar geleden van droomde... Kruishoutem, waar ook de daarnet genoemde Jan-Baptiste Van Meirhaeghe -u weet nog wel, "Boer Jan", zie Meermin 19 en 20- een tijdlang gewoond heeft. Zo is de cirkel weer rond. Het zou ons niet verbazen mochten we op dat familiefeest tussen de jongste generatie een "Olivier" aantreffen. Dan zou alles volmaakt zijn.

Bijlage voor de genodigden op het familiefest te Kruishoutem.

Pieter-Jacob Van Meirhaeghe huwt te Huise in 1843 met Rosalie Simoens. Hun eerste drie kinderen worden te Huise geboren :

1. Maria Theresia in 1844.
2. Juliana Clementina in 1846.
3. Monica in 1847.

Het gezin verhuist omstreeks 1848 van Huise naar Kruishoutem waar nog twee kinderen ter wereld komen :

4. Christina op 13 juli 1849.
5. Jan-Baptiste op 28 april 1851.

Moeder Rosalie Simoens overlijdt te Kruishoutem op 30 oktober 1882.

We volgen de kinderen uit dit gezin :

1. Maria-Theresia huwt te Kruishoutem op 4 januari 1871 met Alois De Craene uit Sint-Eloois-Vijve.
2. Clementina-Juliana overlijdt te Kruishoutem op 11 juni 1883.
Ze was ongehuwd.
3. Monica huwt te Kruishoutem op 13 mei 1874 met Leonard Dekeuke-laere. Ze overlijdt te Kanegem in 1920.
4. Christina huwt te Kruishoutem op 10 juni 1885 met Alfons Verwee uit Bachte-Maria-Lerne.
5. Jan-Baptiste huwt te Kruishoutem op 27 juli 1881 met Maria-Euphrasia Lambertijn, geboren te Oeselgem op 8 maart 1856 als dochter van Philippe Lambertijn en Sophie Lambrecht.
Hun huwelijkskontrakt wordt op 25 juli 1881 verleden voor notaris Opsomer te Dentergem.

Hun kinderen te Kruishoutem geboren :

1. Alida-Emilia : 27 juli 1882.
2. Maria-Alicia : 8 oktober 1883.
3. Maria-Mathildis : 28 oktober 1885. Overleden op 14 juni 1886.
4. Maria-Juliana : 15 oktober 1887.

Dit gezin verhuist naderhand naar Lotenhulle waar nog een zoon geboren wordt : Maurice Van Meirhaeghe x Celina Bonte.

Ik wens de organisatoren alvast veel sukses!

Uw stambewaarder : Herman Meirhaeghe - Ledeberg.

.

We zijn blijkbaar een familie van feestneuzen, want nog een andere tak van onzen boom organiseert een familiefest.

Op 27 mei eerstkomend schuiven de nakomelingen van Theophiel Meirhaeghe en Irma Dewaele de beentjes onder de tafel.

Mogen we aan de organisatoren vragen om ons naderhand een verslagje toe te sturen? We denken bijvoorbeeld aan Hilde De Steur van wie u elders in dit boekje kunt lezen. Oké?

Andrea Meirhaeghe. Kanegemstraat 154, 8891 Tielt-Kanegem.

Hobby : Doodzantjes verzamelen.

Hebt Gij mijn naam geschreven in Uw hand?
Zult Gij mij bergen in Uw mededogen?
Mag ik nog levend wonen in Uw Land?
Mag ik nog eenmaal zien met nieuwe ogen?

Het overweldigt mij als ik opeens geconfronteerd word met deze verzamelde massa doodzantjes. Je voelt de huiver langs uw ruggegraat omhoogkruipen tot in de kruin van uw haar. Onwillekeurig schiet me de weinig bemoedigende gedachte te binnen : "Ja, Jan jongen, straks en allicht binnen zeer afzienbare tijd, is het ook jou beurt". Ik leef immers op de rand van het gemiddelde. Maar mijn, uw, onze beurt, het kan een troost zijn, we komen er allemaal in terecht, in een of andere zorgvuldig alfabetisch gerangschikte doodzantjes-verzameling. Natuurlijk een vreemde, bijna ongezellige, lugubere, maar toch een zeer b(1)oeiende hobby. Och, achter alles, ge leert er mee leven met de dood, zegt Andrea. Het went wel.

Bloeiende hobby omdat er spijs scanners, echografie, verbrijzelaars, electrocardiogrammen, encefalogrammen en andere gesofistikeerde apparaten toch nog altijd aan de lopende band gestorven wordt. Het is tevens pijnlijk boeiend voor de namen, de duizenden gewone en de enkele beroemde mensen. Het is evenzeer boeiend om de ikonografische voorstellingen. Ook op dit terrein heersen modetrends. Er is ook de aangrijpende lektuur met het devoot laagje vernis op de teksten bij het verscheiden, indachtig, alsof iedereen die Latijnse spreuk toepaste : "De mortuis et absentibus nihil nisi bene". Van de doden en de afwezigen niets dan goed! Het zou er inderdaad niet op trekken, nietwaar, de minder goeie kwaliteiten aan te halen waar nochtans onze eigen menselijke kwoteringen helaas al te dikwijls zeer conditioneel zijn, in de aard van : "Hij was wel goed, maar... pas op hé, hij zou het in uw zakken gedaan hebben." "Hij was wel goed, maar... hij heeft nogal wat scheve schaats gereden." Het is maar goed dat men voor die éne keer toch een paar deugden aanhaalt uit de ijselijke reeks ondeugden waarmee we schijnbaar allemaal geboren zijn. Of is het niet waar misschien dat we een mens soms veel te laat de bloemen geven. Of is het niet waar misschien dat we gewoonlijk veel te laat de menselijke gaven zien? Of is het niet

waar misschien dat we meestal veel te laat komen met onze hulp en medeleven? Of is het niet waar misschien dat "onze naaste" hier vaak ver van ons weg is - en eenmaal "weg" in de dood opeens bijna verwijtend naast ons staat? Dus is het even bezinnen bij het lezen van een doodzantje wel goed. Het noopt ons wellicht toch nog tot een gebed voor de overledene.

Hoe het begon

Ik laat Andrea zelf aan het woord. Ja. Het begon zoals zoveel dingen beginnen. Bijna ongemerkt, zonder er eigenlijk om te doen. Ge snuffelt wat in ouwe souvenirdozen. Ge zit met hopen punten en spaarzegeltjes als historia, Initia, Artis, Soubry en andere, waarmee ge tenslotte toch niets aanvangt en op een schone dag leest ge een ruilberichtje (van een zekere hr. Van Dommele uit Rumbeke) die doodzantjes ruilt voor zegels of puntjes. Natuurlijk hebt ge ook nog ergens een sigarekistje liggen met doodzantjes, meestal van mensen uit het dorp, familieleden en ouwe kennissen. Ge riskeert toch eens een briefje. En 't spel zit, nog eer ge 't goed doorhebt, op de wagen. De puntjes gaan naar Rumbeke en per kerende ontvangt ge de gedachtenissen. G'hebt het meteen zitten. Wel en goed zitten. Geïnfecteerd door de microbe die de verzamelkoorts verwekt. Er bestaat nog geen afdoend geneesmiddel. Na tien brieven is de bacterie resistent. Ge doet de geburen, de straat, de parochie, de vrienden en kennissen, de bloed- en aanverwanten. Ge gaat rondneuzen op rommelmarkten, antiekbeurzen en andere soortgelijke manifestaties. De stapel rouwprentjes hoopt zich op. De 50 die ikzelf had worden er 100-200-500-1000 en het groeit maar. Manlief Guillaume fabriceert dozen, bakjes, rekken. In vakbladen en tijdschriften worden de ruilberichten uitgepluisd. De cc^rrespondentie gaat naar alle hoeken van het land, naar mensen die met dezelfde ongeneeslijke symptomen geplaagd zitten. Straks heb ik nog een secretaresse nodig om alles te kunnen bijhouden, want antwoord vereist, elementair, wederantwoord. (Een schone secretaresse, zegt Guillaume, of gene. Compris. Waarin ik hem, tussen die duizenden lugubere doodzantjes, hartstochtelijk bijtreed. Het oog wil immers ook wat.)

Ik klasseer de zantjes voorlopig alfabetisch op de eerste letter, zegt Andrea. Ze zijn nog niet op de volgende letters geklasseerd, wat natuurlijk beter zou zijn. Maar het is een ontzaglijk werk om die meer dan 40.000 zantjes in de juiste volgorde te krijgen en die secretaresse heb ik nog niet. Ik doe het zelf nog wel eens.

Doet ge niet aan motief-sparen?

In zekere zin wel. Ik bezit veel albums. De oudste zantjes, die van vóór 1900, gaan in een apart album. Ik vind ze ook de mooiste qua voorstelling. Ik heb bestatigd dat er een kronologische volgorde bestaat in de motieven, en dat er van bepaalde motieven hele reeksen bestaan. Dus weer een album met zovele variaties. Ge hebt bijvoorbeeld gedurende vele jaren het "Volle Aflaat-zantje" met het beeld van de Gekruisigde Kristus. Er is de voorstelling van de afgeknotte zuil, de graftombe, de "Stabat-Mater" en de "Mater Doloro-sazantjes". Ge hebt de reeks kinderdoodzantjes van Antoon Devaere uit Oostrozebeke. Verder de mooie getekende reeksen door Jos Speybrouck, een andere Vlaamse kunstenaar, en de huidige moderne reeksen. Dan zijn er de bidprentjes met foto van de overledene. Kijk, hier een album met niets dan soldaten uit de Eerste en Tweede Wereldoorlog. Zoals ge ziet, een onuitputtelijke manier van verzamelen. Het is inderdaad indrukwekkend en huiveringwekkend. Er is werkelijk, of moet ik zeggen, is er werkelijk een eeuw verschil in de beeldekens? Die van vroeger als zeer bezienswaardige, devote, bijna bijgelovige kunstwerkjes met een uitgesproken gedachte naar de dood, naar de eeuwigheid en naar God. Die van nu : soberder, moderner, ik zei bijna "speelser" in uitvoering of "minder-rouwvol". Of is het zo : vroeger een zeer gecompliceerde voorzijde met een eenvoudig mens op de achterkant. Nu : een zeer eenvoudige voorzijde met op de keerzijde een zeer gecompliceerd mens. Of heb ik het verkeerd voor? Misschien?

Zijn er ook beroemde namen in uw verzameling?

We bladeren verder. Telkens weer grijpt het me aan. Gekende en onbekende namen. Zoveel verdriet, zoveel onverstaanbaar leed. Is niet ieder mensenleven, kort of lang, een roman op zichzelf? Kijk hier, zegt Andrea, de Kanegemse gesneuvelden van 1940-45. Ge hebt nog voor ieder van hen de grafrede gedicht. En ze begint de verzen voor te dragen die ikzelf allang vergeten ben. We lezen verder : Engelbertus Vandewalle, oud-burgemeester van Caneghem. Dood in 1862.

Jules Vander Plancke, 31 j.	Romain Maes, Ronde van Frankrijk.
August Vander Plancke, 18 j.	Lucien Buysse, idem-winnaar.
Leon Vander Plancke, 16 j.	John Massis.
Emelie Vandemoortele, vrouw van	Stijn Streuvels.
Jules Vander Placke, 31 j.	Mevrouw Eyskens.
Victor Vandercruyssen, 47 j.	Victor Delille, 'tGetrouw Maldegem.
Alle vijf omgekomen in de ramp	Pater Damiaan.
met de Titanic op 15.4.1912.	Ivo Van Damme, Olympisch Zilver.
Roger Danneels, accordeonvirtuoos	Jempi Monserez, wereldkampioen.

Zanger Ron Davies
 De kleine lieve Ann Christi
 Louis Neefs
 Pol Jacquemijns
 Jerome Stevens van Het Volk
 Oud-renner Aimé Deolet.

Oud-renner Gilbert Desmet II
 Poeske Scherens
 Germain Derycke
 Berten Sercu
 Richard Depoorter, verongelukt in
 de Ronde van Zwitserland.

- Koning Umberto Van Italië.
- Nagedachtenis van Koning Leopold III van België, eigenhandig geschreven door Koning Boudewijn.
- President John F. Kennedy.
- Prinses Charlotte van Luxemburg.
- Prinses Grace van Monaco.

Ieder doodzantje een drama en een dramatische geschiedenis, van eenvoudige coureur tot Grote Koning. Het overzicht heeft geen einde. Ge wordt er stil bij. Kijk hier bijvoorbeeld : Zuster Clemence, Zuster Theodula, Zuster Scholastica, Zuster Leonarda, Zuster Dionysia : allemaal zusterkes uit mijn prille jeugd. Van toen ik nog in 't kakschooltje zat en van ons eerste kerstliedeke. Er ligt in de kribbe, lief Jezuke zoet, en van ons eerste woordjes aangewezen met de grote stok op de met aangepaste tekeningen versierde wandkaart "aap, roos, zeef, muur, hok, bok, kous." Zoete herinnering die nooit verging. En verder nog, broederlijk strijdend naast mekaar, een hele rij van bijna heilige, goede dorpspastoors :

Livinus Vandocelde + 1861
 Gustaaf De Maître + 1910
 Hector Claeys + 1925
 Gaston Outtier + 1942
 Gaston Van Haute + 1953
 Marcel Van Huffel + 1972
 Gustaaf Vande Plassche + 1987

De tijd vliedt voorbij. Zovelen van hen kan ik me nog levendig voorstellen. Ik was ooit hun misdienaar. En hier, kijk, hier : Meester Leupe en Meester Danneels. Ach, alletwee hebben ze elk drie jaar gepoogd mij de noodzakelijke kennis in deugd en wetenschap bij te brengen. Meester Danneels 3°, 4° en 5° leerjaar. Meester Leupe : 6°, 7° en 8° studiejaar. Zij waren monumenten van onderwijzers. Zij gaven de fundering mee aan alle mannelijke Kanegemnaars. Hoeveel jaren lang? Ik voel nog de kwaliteit van de tekenlat op mijn kneukels en nu nog altijd vind ik de klak van mijn vader en de tekenlat van de meester het degelijkste argument in de opvoeding van kinderen. Beter dan het oeverloos gezwam en het eindeloos gepalaber over het "hoe" in de opvoeding van de zieleknijpers. Maar die klak en die lat! We knepen ze! Dat was echte pedagogie en bovendien zeer (be)vatbaar. Het "waarom" hebben we later beter beseft. Ach, Master Leupe en Meester Danneels. Gij zijt mij altijd bij- en ik

ben U altijd dankbaar gebleven. En daarmee zijn we aan het laatste album toe. Het Familie-album. Van de Meirhaeghe's en de Van Meirhaeghe's en aanverwanten. De familiestamgenoten en naderbij onze familiegenoten. Zoveel mensen die ons ooit en nog zeer dicht de naaste waren en zijn. Die een stuk uit ons eigen leven waren. Die ooit met ons, in ons, om ons leefden. Vader, Moeder, Broer, Zusters, Grootvaders, Grootmoeders, Nonkels, Tantes, Neven, Nichten. We zitten zwijgend naast mekaar. Guillaume, Andrea en ikzelf. Waarom zijn we opeens zwijgzamer geworden? Waaraan denkt elk in dit zwijgen? Kan zwijgen misschien bidden zijn? Is het zwijgend zeggen van hun lieve namen een gebed? Ik twijfel niet en ik zing tot God met de woorden van het aanvangslied :

Hebt Gij mijn Naam geschreven in Uw Hand?
 Zult Gij mij bergen in Uw mededogen?
 Mag ik ooit levend wonen in Uw land?
 en hen nog eenmaal zien met nieuwe ogen?

Vaak heb ik me reeds voor mezelf de vraag gesteld : hoeveel namen van mensen zouden er kunnen opgeslagen zitten in de computer van ons geheugen?

Historiek van de doodzantjes

Zoals ge ziet kan men dit thema langs velerlei aspecten benaderen. We zouden nog kunnen en zelfs moeten de teksten bespreken, maar in het bestek van de enkele bladzijden die me zijn toegewezen, is dit niet meer mogelijk. Het zou een hele brochure kunnen worden. Het gaat van de eenvoudige teksten met algemene doodverwijzingen uit het Evangelie en de woorden van vertroosting tot hartroerende teksten door ware kunstenaars van het woord. Er zijn enkele licht humoristische. (Ja ook in het oog met de dood.) Er zijn gedichten van eenvoudige dorpspastoors of dorpsdichters, maar ook van Gezelle en andere Quartiers. Teksten voor kinderen, voor Koningen en soldaten, voor moeders en vaders, voor helden en martelaren op oorlogs- of missievelden. Er is zoveel. Zo saai en griezelig is deze hobby dan toch ook niet.

Over het ontstaan van bidprentjes lees ik bij de Hr. Roger Cauwe uit Harelbeke, die ooit zijn eigen kollektie samen met een boekje over doodzantjes tentoonstelde, wat volgt :

- de oudste met de hand geschreven zantjes kwamen sporadisch voor in Amsterdam, rond 1750.
- rond 1750 eveneens de eerste bedrukte bidprentjes te Amsterdam.
- het gebruik waaide naar Antwerpen over omstreeks 1790.

- We volgen de weg doorheen ons land. Brussel 1782, Izegem 1813, Kortrijk 1805, Tielt 1816, Brugge 1814, Moeskroen 1818, Wervik 1819, Meulebeke 1830, Oostrozebeke 1832 enz. Het gebruik volgde zijn weg naar Frankrijk, via Roubaix, Duinkerke, Rijsel, Parijs 1850-1900. Vroeg in de 19de eeuw kwamen doodzantjes ook voor in Duitsland, Oostenrijk, Engeland 1860, Italië 1870, Spanje 1880.
- In Canada en de Verenigde Staten werd het gebruik goed ingeburgerd en populair onder invloed van de uitgeweken Vlamingen.

In min of meer kronologische volgorde vinden we volgende ikonografische afbeeldingen :

- een altaar, graftombe, kist, altaar met bloemen, altaar met treurbomen, een kerkhof of kerk. (1850)
- knekels of doodskoppen.
- zerkjes.
- prentjes met gouddruk.
- bidprentjes van porcelein.
- Volle Aflaat-prentjes, hield 120 jaar stand.
- Kerkhofprentjes en Heiligenprentjes.
- Tweetalige prentjes.
- Patroonheiligen.
- Foto van de overledene.
- Ecce Homo, Mater Dolorosa, Stabat Mater. Tussen 1900 en 1940 kwamen de afbeeldingen in volgende verhouding voor: Volle Aflaat 1/2. Ecce Homo of Mater Dolorosa : 1/3.
- Van 1940 tot 1960 : tekeningen van Jos Speybrouck en Tony Devaere.
- Na 1960 kwam er de totale vernieuwing met de afbeeldingen zoals we ze nu kennen. Moderner? Soberder? Meer aangepast? (de vraagtekens zijn van mij)

slotbeschouwing

De koffie is ondertussen koud geworden. Ik kijk nog eens over die eindeloze rij rouwprentjes. "Een hobby als een ander" zegt Andrea. "Maar toch nog anders", denk ik bij mezelf. Hoe vreemd het ook moge klinken : het is zo alledaags en gewoon. Iedere dag wordt er gestorven. Iedere dag een ander rouwprentje. Maar als ge ineens zo een massa prentjes samenziet, leert het je wel even mediteren. Wat is dood? Wat is oud? Hoelang is een mensenleven? Hoelang duurt eeuwig? Alles is zeer relatief. Aan 17 jaar zouden we willen dood zijn. L.D.V.D., Sehnsucht en Weltschmerz en andere diergelijke. Aan 65 zouden we allemaal nog lang willen leven. Voor een 17-jarige lijkt

een mens van 65 een ouw peetje of meetje. Aan 65 is iemand van 70 nog veel te jong om reeds te sterven. De mooiste woorden over de dood schrijft men in zijn jeugd, zegt onze grootste Vlaamse dichter Anton Van Wilderode, de waarachtigste eenmaal de vijftig voorbij. Het zal wel zo zijn. Ik bemerk zelf, aldus Andrea, dat ik bij iedere nieuwe zending onwillekeurig eerst naar het geboortejaar begin te kijken. Het schijnt dat oudere mensen of zij die op de brug van hun pensioen staan, dat vaker doen. Ze beginnen gevaarlijk dicht in de buurt te komen. Het belet me echter niet om elke morgen naar de postbode uit te kijken naar ergens een enveloppe van de vele vrienden of onbekenden die dezelfde hobby als ik beoefenen, namelijk het sparen van doodzantjes en onderling ruilen. En al zijn het nu ook rouwzantjes of rouwbrieven, het blijft boeien!

Ik hoop dat onze vele lezers van 't Meerminneke ook een handje willen toesteken. In beduimelde dozen en sigarekistjes hebt u zeker ook wel doodzantjes liggen van mensen wiens namen vervaagden in het tijdeloze van de tijd. Of dubbels van rouwprentjes van familieleden, naamgenoten dus ~~st~~amgenoten. Doe dan deze vlijtige hobby-iste een plezier. Stuur een brief met inhoud naar haar adres : Andrea Meirhaeghe, Kanegemstraat 154, 8891 Tielt-Kanegem.

Nu ben ik zelf benieuwd of u deze reportage wel tot het einde toe hebt gelezen. Ik zal het zien bij, of horen van Andrea Meirhaeghe. Familieledenlezers, stelt u me teleur?

Doodzantjes sparen. Vreemde, mooie hobby. Of wat dacht U?! Toch anders dan anders. G'hebt allemaal de groeten van uw ouwe meerminnaar Jan Meirhaeghe, Ingelmunster.

.

NAMEN NOEMEN

Mevr. Hilde De Steur - Vaneekhaut uit Nazareth, dochter van Henri De Steur en Adrienne Meirhaeghe uit Ooike, stuurde ons volgend pikant kursiefje dat we met graagte in ons familieblad opnemen.

Namen Noemen. Stel je voor dat je Hitler heet. Of Stalin. Zo bijvoorbeeld Jan Hitler of An Stalin. Of Piet Stalin of Trees Stalin. Het klinkt niet. Het klikt niet. Het wringt.

Nu blijkt dat de zoon niet verantwoordelijk is voor zijns vaders daden. Dat je rein, onbevlekt en wit gewassen op de wereld komt. Al wat ooit tegen je verhaald zal worden, is je eigen grote schuld. Dus, de pastoor mag geen kuchje achter je naam plaatsen bij je Doopsel of 1^o Kommunie. De schoolkinderen mogen je niet plagen, je

neefjes en nichtjes die meer geluk hebben mogen nimmer enige allusie maken.

Ik kan het mij nochtans voorstellen. Je haalt op zekere dag je "Goed gedrag en zeden" op het gemeentehuis en vóór je het je realiseert staat heel het bureau op stelten. In paniek interpelleert de beambte de grote baas, in casu de burgemeester die in zeven haasten zijn banket in plan laat en zijn discipel ter hulp snelt. Je haalt je eerste centen van de bank. Jouw centen en, inderdaad, zuur verdiend. Verschrikt staart de loketbediende je aan en taxeert je van achter zijn glazen kast zo diep zijn oog reiken kan. Is die te vertrouwen, met zo'n naam? Je negeert het rode licht omdat de zon je verblindde. Of je bent net niet gestopt vóór dat stopteken. Het kan iedereen gebeuren. Maar de ijzeren arm der wet laat niet met zich spotten. Smaad aan de politie. Leg het maar uit, Hitler. Je hebt geen rechten, enkel plichten.

En je moeder. Door blindheid getroffen in haar jonge jaren, heeft ze een levenslange last op haar schouders gelegd. Ze mag zelf nog als "Vanondersteboven" of "De Tegenovergestelde" geboren zijn, haar echtgenoots naam torst ze met zich mee tot het einde van haar dagen.

What's in a name? vroeg Shakespeare zich af. Het is inderdaad een kwestie van gewoonte. "De Waele" en "De Haene" zijn zelfs in Vlaanderen geen spotnaam. Bij "Van den Broecke", "De Smet" en zelfs "Lapporte", de deur, staat niemand meer stil. Eigenlijk heb je nog best een naam zonder direct verklaarbare betekenis. Neem nu Meirhaeghe. Dat schrijft men wel op vijftenvijftig verschillende wijzen, maar dubieus klinkt het nooit.

Tot je natuurlijk één of andere genealoog in je familie krijgt die het niet kon laten in het verleden te graven. En dan zit asjeblief een gans geslacht met de gebakken peren. Je kan niet meer terug, de verklaring is aan de wereld geopenbaard. Want, onder ons gezegd, lieve meerminners, zo interessant is die uitgeplozen betekenis nu ook weer niet. Een weiland, een moerassige, soppige lap grond met een krom gegroeide haag er omheen, op een godvergeten plaatsje dat zelfs de Romeinen overgeschrikkeld hebben. Daar kan niets goed op gedijdd hebben, tenzij wat riet en wat verloren kevertjes en vliegjes. En een meermin is toch helemaal een fata morgana.

Had die genealoog zo'n potje maar gedekt gelaten... Weten jullie waar jullie die meermin vinden? In het gezelschap van ondergetekende,

bij de Koning van de Kaspische en de Zwarte Zee. Zijn eitjes zijn dé delicatessse op de feestdis van de rijksten der aarde.

Meirhaeghe. Het klinkt wel. Maar de betekenis klikt niet. Ze wringt.
Groetjes van De Steur.

In haar begeleidende brief schrijft Hilde De Steur dat ze zich aan een stevige repliek van onzentwege verwacht. Als stambewaarders kunne wij dergelijke smaad&smet op ons familieblazoën niet ongelet laten. Vandaar, in naam van alle moerassige Meirhaeghes, dit korte wederwoord:

Stel je voor dat je "De Steur" heet. Zo bijvoorbeeld Hilde De Steur. En dat je, zoals zij, geboren en getogen bent in de Karmstraat te Ooike. Dit wil zeggen : vlakbij de Meirhaegestraat. Dit wil zeggen : op de "Meerhage" zelf als het ware! Je weet wel, die soppige lap grond met die kreupele haag er omheen. Je weet wel, dat door God en Keizer vergeten gat waar niets goeds gedijen kan... Een steur in dat moeras, dat is toch helemaal een fata morgana! Trouwens, hoe zou de Koning van de Zwarte en Kaspische Zee ooit dààr kunnen terecht gekomen zijn? We geven volmondig toe dat die Oosteuropese steur inderdaad instaat voor de aanmaak van kaviaar. Maar als er al een steur in dat Meirhaegemoeras mocht voorkomen, dan moet dat gewoon die Vlaamse variant zijn : de "Steurius vulgaris". Die schiet wel kuit, maar van zijn eitjes kan zelfs een vijfsterrenkok hoogstens een dubieuze viskrokot voor 't frietkot bereiden, laat staan kaviaar voor de Groten der Aarde. Had ons Steurke zo'n kookpotje maar gedeckt gelaten... Want nu zit -dankjewel- een heel geslacht met de aangebakken vis. Shakespeare had gelijk! What's inderdaad in a name? Je kan net zo goed Hilde Haerinck, Snoeck of Cabeljauw heten. Of Hilde Palinck, Spierinck of Geirnaert. Of tout court : Hilde Uyttersprot. Al heet de steurfish nu Wanda of Hilda, zij heeft met ons Trudeke alleen de geschubde staart gemeen. En zeg nu zelf, wat betekent een dubbele portie kaviaar, vergeleken met de "delicatesses" die ons meerminneke boven de navel te bieden heeft?! Groetjes van het loze vissertje : meirhaegherman.

.

Nieuwjaar in Kanegem 1989

"Dat gij uw kinders moget zien, en de kinders van uw kinders, en de kinders van hun kinders tot in het derde nageslacht."

't Begint er zo stillekens aan op te trekken op het familiefeestje in Kanegem. De oudsten genoten de vriendelijke eer als stamdragers te mogen aanzitten aan feest en maal geserveerd door Gaby en Linda Meirhaeghe, Chris en Lieve Verkaemer, Wim en Kristien Vanluchene en van op hun ereplaatsje zagen de stamdragers hun nakomelingen "telrijk als de sterren aan de hemel".

Een Vlaamse-pannekoekenfeest in de namiddag voor groot en klein, voor jong en oud en... later op de avond : Breughel op zijn best. Patatten met de pelle of Kanegemse kozakken, hoofdvlakke, paté van het huis Gaby&Linda en barbecue-rebbekens.

Het klaterend gewoel van de tweede of derde generatie viel er bij stil en het gekeuvel van de oudjes "vermummelde" in de smakelijke rebbekens, want Breughel is altijd goed en het rijmt dan ook nog op Kanegem. De ruimte tussen pannekoek en Breughel werd opgevuld :

- voor de stamhouders, met het slurpen van een potje koffie of voor de meest roekelozen : met een cocatje en wat kijkgenot bij het zien hoe de kleinkinderkes hun vleiren uitsloegen.
- voor hun kinders, ondertussen al bezadigde en levenswijze bergers geworden - met een vrolijk pintje, een partijtje kaart of een kooroefening a capella met als hoofdnummer en natuurlijk : "Voor Kanegem wil ik mijn harpe snaren", in hoge en lage tonen en op alle toonhoogten die daar tussen liggen.
- en voor de kinders van hun kinders :
 - . voor de tussen-de-tweeërs, de Halbstarken, een studentikoos onderonsje, lonkend al met één oog naar een pilske, maar toch nog een cola met een rietje. Te groot al om nog met de kleintjes te ravotten en te klein nog om de wijsgerige theorieën van de grote mensen te begrijpen.
 - . voor de kleintjes en "min-tens", poppenspel. 't Was zeker goed want ik heb ze geruime tijd niet gehoord.

Zo was er voor elk wat wils op het feestje. Marc aan de drums deed goed werk en liet de laatste schlagers over de koppen dreunen en buischen. We konden er geen woord meer tussen krijgen. 't Was misschien ook goed want we vallen toch altijd in herhaling.

Natuurlijk was er ook de tombola. Om de kas te spijsen waaraan we zo duchtig geknabbeld en gesabbeld hadden!

De mooie tinnen Meerminschaal van onze huiskunstenaar André siert nu de Waregemse schouw van Luc en Nadine Meirhaeghe-Polfliet.

"Een zicht op Kanegem", gezien van aan "De Naelde" en geschilderd door Chris Verkaemer, hangt aan de nagel bij Maurice en Martha Meirhaeghe-Claeys. Leuke tombola met veel prijzen en veel gelukkige winnaars.

Daarna werd nog lang en gezellig geperoreerd. Ook over 't goe weer, en naar ik meende te bestatigen, werd dit goe weer bij ieder Meerminneke (ge weet wel, ons eigen biertje) hoe langer hoe beter.

(Als 't maar niet op een onweer uitdraait?!) Hoorde ik niet dat er later op de avond iemand na enkele Meerminnekens min of meer, absoluut per autostop naar huis wilde, aan de kanten van de Leie. Maar welke auto stopt er nu nog om 1 uur 's nachts?

Och, 't is maar om te zeggen : 't was allemaal weer goed. Laten we het zo houden.

Wij danken Gaby en Linda, Chris en Lieve, Wim en Kristien voor zoveel moeite. Duizend keer "merci" in naam van heel de stam van August Meirhaeghe- Maria Estella Vandermeersch. Bedankt!

Jan Meirhaeghe.

.

Nog op de buis : het dagelijks gehakketak tussen Président-Fondateur Moboetoe en de Belgische overheid en pers.

Peter Marcel Van Meerhaeghe schrijft ons in zijn brief van 21.2.11. "Wel, spijts al dat politiek gekakel tussen onze landen zijn de mensen voor ons hier nog steeds dezelfde... dat zijn onze mensen en zoals gij en vele andere gewone mensen, trekken ze zich van politiek niet veel aan. Dus wees gerust. (...) De Zairese moeders hebben het voor 't ogenblik zeer moeilijk om hun man en kinderen nog eten te geven, want de crisis is hier zeer hard. Dàt is wel een groter probleem dan dat geharrewar tussen onze landen. Daarover wel wat meer deze zomer als we rustig eens kunnen babbelen over ginder en hier... twee zeer verschillende werelden."

- Voor de laatkomers : abonnementsgeld bedraagt nog altijd 250 Fr. te storten op rekening : 737-4262090-50